Een gedeelte uit de rede van Jan Kamminga (dan inmiddels) voorzitter van de V.V.D., gehouden op 22 mei 1981 te ' s-Gravenhage.
Embargo tot moment van uitspreken.
Dames en heren,
Hoe de verkiezingsuitslag dinsdag ook zal zijn, er is voor de V.V.D. in de komende jaren veel werk te doen. De veranderingen in de samenleving tekenen zich in een verhoogd tempo af.
Er zal een antwoord gevonden moeten worden op de vragen. Er zal gezocht moeten worden naar oplossing voor de problemen.
Het is de opdracht aan de politieke partijen het beheer en de vernieuwing van onze samenleving zo in te richten, dat de mensen zich er thuis voelen en vertrouwen hebben.
Het is niet meer voldoende de maatschappelijke ontwikkeling te volgen: het meegaan met de tijd lost de problemen niet op. Héél de nederlandse politiek bezondigt zich eraan te willen voortborduren op bestaande, vaak verouderde, strukturen.
In het concrete beleid van de partijen vertaalt zich dat in bij sturen, in een incidentenpolitiek, in het blussen van branden.
Nu, mede door de verslechterde economie, veranderingen zeker struktureel zullen zijn, moeten politieke partijen zich ontwikkelen tot bronnen van vernieuwing. Zij zullen voorop moeten gaan bij het aangeven van veranderingen in de organisatie van de samenleving. Zij zullen concreet moeten aangeven waar en op welke wijze nieuwe wegen kunnen worden ingeslagen.
Als de partijen daarin niet slagen, als de mensen zich niet kunnen terugvinden, zullen zij vervreemden van de politiek en wordt de kracht van onze democratie ondermijnd.
Dames en heren, die taak, die opdracht ligt er ook voor de V.V.D. Met vooruitstrevendheid zullen wij ons daarom moeten inzetten in de vaste overtuiging, dat de liberale politiek, juist de liberale politiek de weg kan wijzen.
Wordt ons door anderen een behoudende koers verweten?
Volstrekt ten onrechte!
Terwijl alle andere partijen nog moeten beginnen, zijn door ons de eerste stappen al gezet.
In 1978 zijn in "Liberalisme in de jaren tachtig" stekjes' uitgezet.

In 1980 is een nieuwe eigentijdse beginselverklaring vastgesteld.
In 1981 zullen wij in het "Liberaal manifest" de hoofdlijnen verder uitwerken.
En dan? Dan zullen wij dat fundament, dat gelegd is, moeten uitbouwen.
Wij zullen beginnen met het aangeven van liberale oplossingen voor de gigantische problemen waarvoor wij staan.
De bouwstenen zijn aangedragen en het gereedschap,- de instrumenten liggen klaar.
Immers, de voortreffelijk werkende Teldersstichting publiceert belangrijke geschriften over zaken die ons bezig gaan houden. Aan de hand daarvan zullen de betrokken partijcommissies een aanzienlijke inbreng moeten leveren.
En in de partij zal de discussie moeten worden gevoerd. Tenslotte is er de Partijraad voor de politieke besluitvorming.
Ik zei, de instrumenten liggen klaar.
Nu nog de werkers. En die bent U!
Ik heb het U gezegd, U zou het niet gemakkelijk krijgen.
Er is zoveel deskundigheid in onze partij, brééd geschakeerd en uit alle lagen van de bevolking.
Liberalen, die hun maatschappelijke betrokkenheid zullen aantonen, in het bijdragen aan onze aanpak van de problemen.
Wij zullen bruggen slaan naar anderen, wij zullen het onderdak zijn voor al diegenen, die een samenleving willen, die liberaal is. Een samenleving, waar de vrijheid van de mens centraal staat, waar de verdraagzaamheid gekoesterd wordt, waar de verantwoordelijkheid met ere gedragen wordt, waar sociale rechtvaardigheid een eerlijke verdeling garandeert en waar de gelijkwaardigheid van alle mensen fundamenteel is. ,
Om zo'n samenleving te bereiken is het nodig, dat wij, liberalen, voorop gaan.
De verstarde politiek van het alleen maar verder polijsten van de verzorgingsstaat, het steeds maar weer bedenken van nieuwe regels op verouderde situaties, dat moet doorbroken worden.
Wij zijn vastgelopen in een omklemming van krampachtig handhaven,
Hoe dan wel?
De Teldersstichting publiceerde onlangs een rapport over de rechtspositie van de burgers en bereidt nu een rapport voor hoe de overheidsuitgaven kunnen worden teruggebracht.
Maar dan echt, concreet, met handen, en voeten. Waarmee door politici in de praktijk

gewerkt kan worden.
Dan zullen wij het rapport van de Commissie-Vonhoff moeten oppakken en als liberalen verder politiek moeten invullen om te bereiken, dat een bestuurlijke vernieuwing de burocratie echt terugdringt.
De overheid zal produktiever moeten werken, lange, lange procedures moeten korter kunnen en de onzekerheid waar de burger mee te maken heeft moet worden opgeheven.
Dames en heren, het niet kritisch willen of durven kijken naar onze verzorgingsstraat getuigt van een behoudende politiek. Wij dienen aan te geven hoe de verstarring, de automatismen doorbroken kunnen worden, zonder de essentie van de sociale verworvenheden prijs te geven.
Maar ér is meer. Ook internationaal.
In de komende jaren zal in Europa de vrijblijvende, afstandelijke aanpak moeten worden afgezworen.
Het Europese Parlement lijkt voorlopig een teleurstelling. Wij dienen ons daarbij niet neer te leggen!
Wij nemen het initiatief. Grensoverschrijdende milieuvervuiling. Ach en wee en moeilijk zal doorbroken moeten worden.
Aan onze Europese Liberale Federatie zal door ons een uitspraak worden voorgelegd, die alle aangesloten landen aanzet tot terughoudendheid.
Wij zullen echt gaan vechten voor een schone Rijn.
Met de internationale middelen die we hebben.
Onze brede, hechte, Liberale Federatie zal in Europa het voorbeeld geven.
Dames en heren, de verleiding is zo groot verder te gaan.
Ik houd U voor, dat het erom gaat, bij de beslommeringen van vandaag, van alle dag, de vindingrijkheid voor de toekomst niet uit het oog te verliezen,
In de komende jaren, die vandaag beginnen, moet een
beleid vooruit gedacht worden, als ik denk aan de emancipatie van vrouwen, jongeren en minderheden.
Ik wil ook noemen de zich veranderde opvattingen over werk en vrije tijd, over de betrokkenheid van iederéén, die werkt in bedrijven of instellingen en de betrokkenheid van ieder bij zijn eigen omgeving.
Nieuwe ontwikkelingen komen op ons af,die ook te. maken hebben met industriële

vernieuwing, zoals micro—elektronica, biotechnologie en informatica.
Ik denk aan mediabeleid, ach ..... er is zoveel!
Ik zie U kijken, ik zie U denken.....
Ja, dames en heren, wij zullen er moeite voor. moeten doen om in een goede samenleving samen te wonen.
Als wij zeggen "er moet gewerkt worden", dan geldt dat ook voor U, dan geldt dat juist ook voor de V.V.D.
Wij kunnen onze liberale beginselen alleen laten overleven, wij kunnen alleen de V.V.D-. de vooruitstrevende partij laten zijn, die wij willen dat ze is, als door de leden wordt meegedacht, nee, wordt voorgedacht, datgene wat onze vertegenwoordigers in Kamers, Staten en Raden zullen brengen.
De politieke betrokkenheid van de leden moet en kan worden vergroot als wij ons realiseren, dat enerzijds er de gescheiden verantwoordelijkheid is, dat vertegenwoordigers zonder last of ruggespraak kunnen blijven werken, maar dat er anderzijds wel degelijk een politieke verantwoordelijkheid is voor alle leden van de partij. Op elk nivo:
Een afdelingsbestuur met de leden voor de Raadsfraktie.
Een kamercentralebestuur met de leden voor de Statenfraktie en het hoofdbestuur met de leden voor de Kamerfraktie.
Dames en heren, het gaat er om, dat wij in de komende jaren onze tijd verstaan, door haar vooruit te zijn.
Wij zullen het geleuter over behoudend, links, nieuw rechts, progressief, allemaal etiketten uit de oude doos, schouderophalend langs ons heen laten gaan.
Wij stellen daar tegenover, dat wij vanuit onze echt liberale invalshoek de hand reiken aan hen, wie dan ook die bereid zijn samen te werken.
Het is ook tijd voor een politieke vernieuwing: het blijven benadrukken van verouderde politieke strukturen en tegenstelling is voorbij.
Wij zullen er in slagen duidelijk te maken, dat het liberalisme, juist het liberalisme in de jaren tachtig een nieuwe bezieling kan geven en een nieuw perspectief..
Dames en heren, ik roep het uit, de toekomst is aan ons!!!!!